

تاریخ دریافت مقاله: ۹۰/۸/۱۱

تاریخ پذیرش نهایی: ۹۰/۱۲/۱۳

مهتاب مبینی^۱، ابوالقاسم دادور^۲

بازتاب مشروعیت و اقتدار در نقش برجسته و سنگ‌نبشته آرامگاه داریوش اول

چکیده

نقوش برجسته و کتیبه‌های هخامنشی حاوی مفاهیم سیاسی و دینی در جهت استحکام ایدئولوژی سلطنتی پادشاهان هستند. این پژوهش به روش توصیفی نقش برجسته و سنگ‌نبشته آرامگاه داریوش را به کمک روش اسنادی مورد بررسی قرار می‌دهد. در تحلیل کتیبه‌ها و نقوش برجسته داریوش می‌توان به ساختار مشروعیت وی در اداره شاهنشاهی و حکومت پی برد. نقوش برجسته آرامگاه داریوش حامل پیام‌های اقتدار و پایداری همانند نقوش کاخ‌های وی هستند. شاه ادامه قدرت و الوهیت فرمانروایی‌اش را پس از مرگ نیز با نشانه‌های به‌کار برده در نقوش برجسته و سنگ‌نبشته آرامگاهش به ثبت رسانده است. ایدئولوژی قدرت و مشروعیت داریوش علاوه بر صفات اخلاقی، برتری‌های فیزیکی چون جنگجوی پارسی است تا شکل قهرمانی از خود بنا کند که مردم و سرزمین خویش را از دروغ و دشمن محافظت می‌کند و نیز اهمیت هویت ایرانی و تبار آریایی را در جهت کسب صلاحیت و حقانیت شاهی نشان می‌دهد. این ساختارها الگویی است که در مذهب و هویت ریشه دارد و داریوش به مقتضای زمان و فضای سیاسی، آن را با ایدئولوژی سیاسی خود درآمیخت و جهت کسب مشروعیت پادشاهی از آن در آثار هنری بهره برد.

کلیدواژه‌ها: داریوش اول، آرامگاه، نماد، قدرت، هنر هخامنشی.

۱. دکتری پژوهش هنر، دانشکده هنر، دانشگاه الزهرا (س)، استان تهران، شهر تهران

E-mail: mobini.mahtab@gmail.com

۲. دانشیار دانشکده هنر، دانشگاه الزهرا (س)، استان تهران، شهر تهران (نویسنده مسئول)

E-mail: ghadadvar@yahoo.com